N°. 2134. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden, enz.* FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 3 MEI.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Het Bureau van DE TIJD, *Noord-Hollandsche Courant*, is verplaatst naar het Singel, hoek van de Beulingstraat, JJ 183.

AMSTERDAM, 1 Mei.

Wij vinden onder de bekende en gewaardeerde rubriek der »*Tijdsomstandigheden*" in den *Katholiek* een opmerkelijk stuk, dat wij hier laten volgen. Men zal daarin de grootsche gedachten van den diepdenkenden schrijver erkennen, die het tijdschrift met de vruchten zijner begaafde pen verrijkt. Wij achten 't onnoodig op te merken, dat in dit stuk, waarin de aangevangen oorlog besproken wordt, de beschouwingen en verwachtingen omtrent Rusland, in sommige opzigten ver afwijken van de algemeen aangenomene. Het is voor ons eene reden te meer om het belangrijk opstel in zijn geheel over te nemen. In eene zoo groote en voor oplossing zoo moeijelijk vatbare aangelegenheid, als die thans Europa in spanning houdt, kan het aan onze lezers, gelijk aan ons, niet anders dan aangenaam zijn te zien hoe zij van verschillende standpunten wordt beoordeeld. Als nu de beoordeeling komt van de vernuftige pen, die wij gewoon zijn in den *Katholiek* aan te treffen, dan is zij, ook bij verscheidenheid van inzigt, dubbel welkom. Wij geven hier, zonder verdere bemerking, het woord aan den *Katholiek*:

»TIJDSOMSTANDIGHEDEN.

»In Februarij van 't verloopen jaar, toen vele Protestantsche schrijvers, zoo hier als in Duitschland, eenen godsdienstoorlog niet slechts voorspelden maar schenen te verlangen, en zich verbeelden het geheele Protestantsche Noorden tegen het Katholieke Zuiden te zien optrekken, ja zelfs van Noord-Amerika hulp tegen het Pausdom verwachtten — zeiden we teregt: »Zoo we de »mogelijkheid van die ramp niet durven ontkennen, »waarschijnlijk komt het ons niet voor, althans niet »gelijk het van Protestantsche zijde wordt voorgesteld, »dat Europa zich eerstdaags in twee partijen zal ver»deelen, om voor of tegen Rome te velde te trekken. — »Zij, die ons dat ijselijk treurspel beloven, hebben de »rollen reeds verdeeld; *maar iemand hebben ze verge»ten, iemand die alleen hunne combinatie kan in ver»warring brengen: Zijne Majesteit den keizer aller »Russen*" (1)

»We hadden niet vermoed, dat onze gedachte zoo spoedig zou bewaarheid worden. Weinige weken later verscheen prins Menschikoff te Constantinopel met den eisch, dat het protectoraat, 'twelk de Czaar reeds in de vorstendommen over de Grieken uitoefende, voor geheel het Turksche rijk zou erkend en gewaarborgd worden.

»De lang te verwachten worsteling met Rusland is alzoo begonnen, en zoozeer verschilt reeds de toestand van dien door de strijdlustige Protestanten gewenscht, dat het antipapistiesch Engeland met het meer en meer papistiesch Frankrijk zijne wapenen vereenigd heeft.

»Het gevoelen, dat de voornaamste katholieke schrijvers, waarbij wij nu ook den beroemden Newman kunnen tellen (2), over den eindelijken afloop dezer worsteling hebben, is, dat Rusland Turkije zal veroveren en tot de eenheid der Kerk terugkeeren. Dit gevoelen, 'twelk juist den afloop van den gaande zijnden oorlog niet betreft, is geenszins nieuw. Behalve de bekende profetie, dat het Turksche rijk slechts 400 jaren staan zou en dus met dit jaar zou eindigen, is er nog eene andere van even onbekende oorsprong en dagteekening, volgens welke bepaaldelijk de Russen Constantinopel zouden veroveren. »Het is nu, zegt Newman, zeven en een halve eeuw »geleden, dat juist bij het begin der kruistogten, een »Grieksch schrijver van dien tijd, na van de toen steeds »toenemende invallen der Turken en de eeuwen van hun »triumf, die men voorzag, gesproken te hebben, mel»ding maakte van eene profetie, *die in zijnen tijd reeds »oud was*, dat in de laatste dagen de Russen meester van »Constantinopel zouden zijn; wanneer die profetie ge»daan werd weet niemand; maar hij verhaalt ons, dat »zij geschreven stond op een ruiterbeeld, 'twelk in zijne »dagen een van de voornaamste monumenten der kei»zerlijke stad was, en daar van Antiochië was heen ge»bragt. Dat beeld komt ook in de geschiedenis voor; »want het was een der kunstwerken, 'twelk bij de in»neming van Constantinopel door de Latijnen vernield »werd." — »Er is een duister opschrift op het graf van »Constantijn den Groote, dat de geelharige volksstam »Ismaël zal vernietigen."

»Men moet erkennen, dat deze profetie wel den schijn heeft in vervulling te zullen gaan. Wij voor ons, als wij de godsdienstige, eensgestemde, geharde en zoo zeer ten oorlog gedisciplineerde Russen vergelijken met hunne afgeleefde en bedorven naburen, de in alle opzigten ellendige Turken, vinden het zoo geheel aannemelijk, dat wij veeleer geneigd zijn naar redenen te zoeken, waarom het niet reeds gebeurd is, en hoe er nog Turken in Constantinopel kunnen gevonden worden. Men wijze ons niet op de Westersche mogendheden; op het belang van Frankrijk, dat gaarne de Middellandsche Zee tot eene Fransche zou maken, op dat van Engeland voor 'twelk het Oosten een levensvraag bevat, op dat van Oostenrijk, 't welk een zoo geduchten nabuur niet wenschen kan — al die belangen mogen aan Rusland groote moeijelijkheden verwekken, zij zullen de gezegde en van ieder te voorziene uitkomst niet doen beletten. Het is volstrekt niet te verwachten, dat die mogendheden steeds eensgezind Rusland zullen tegenwerken; maar al kon zulk eene overeenstemming plaats grijpen en stand houden: het is om geen militaire magt te doen, en de geschiedenis heeft zich nooit naar eene zoogenaamde balans geregeld, maar streeft in de bedekking der volken, zoowel als overal, naar ongelijkheid en [illegible] om eene dergelijke uitkomst te kunnen verhoeden, zouden de Turken geen Turken en de Russen geen Russen meer moeten zijn. Is het niet belagchelijk wat men van de herleving en beschaving van Turkije beweert? Een De Girardin (1) voert onder anderen aan, dat niets belet dat Turkije zijne spoorwagens hebbe! en spreekt van de zedelijke beginsels van den koran! Intusschen is hij, bij dat spreken, maar al te zeer in overeenstemming met de heerschende staatsbegrippen. Men houdt het er voor, dat de staten slechts rusten op belang, op industrie en commercie en, die er dieper over wanen te denken: op Deisme. Indien men ons één enkel volk in de geschiedenis wijst, dat door Deisme niet vergaan is, maar in 't leven bleef, zullen we de moeite nemen die dwaasheden te wederleggen. Al de mogendheden van de wereld zijn niet in staat eene natie voort te brengen en daarom ook niet eene stervende natie in het leven terug te roepen. Zij kunnen slechts een minder geweldigen dood aan Turkije bezorgen, maar het niet eens met eere doen begraven. En Rusland! Kunnen zij het vernietigen? Kunnen zij het veranderen? Kunnen zij het plan, dat in die Oostersche wereld ligt, met hulp van bajonnetten geheel omwenden? Want de verovering van Constantinopel is geene uitvinding van Keizer Nikolaas. Het is de geest der Russische natie zelve. Constantinopel is hun eigenlijk vaderland, en als een zoo magtige natie als de Russen haar vaderland uit de handen van afgeleefde barbaren wil verlossen, achten wij het niet mogelijk, dat men dit met militaire expeditiën op den duur zal beletten. Wij noemen Constantinopel het vaderland der Russen, omdat zij van daar hunne godsdienst ontvangen hebben, en dewijl, als een noodwendig gevolg van het schisma, tijdelijk en godsdienstig gezag en dus tijdelijke en godsdienstige uitbreiding vereenigd zijn en hunne godsdienst meer *plaatselijk* is, zoo worden zij door minder edele, maar door veel geweldiger aandrift ter verovering van Constantinopel gevoerd, dan de kruisvaarders naar de heilige plaatsen. Zelfs het volk Gods, dewijl het nog zinnelijk, nog onvolmaakt en godsdienst en staat er niet voor gescheiden was, moest de plaats waar zijn tempel zoude staan met het zwaard veroveren. Constantinopel is voor de Russen het beloofde land. Toen bij den val van het Grieksche rijk Iwan III, de zuster van Michaël Palaeologos huwde, nam hij voor St. Georgius, oud-Ruslands heilig wapen, de Grieksche keizer-arend in de plaats. Daarmede was aangeduid wat de Czaar voor de Grieksche Kerk en voor de Turken zoude zijn. Sinds werd die streving, die in de Russische natie lag, door onophoudelijke pogingen en werkelijke nadering tot hare vervulling versterkt, vooral, nadat Czaar Peter meer bepaald het godsdienstig en tijdelijk gezag vereenigde, en door gelukkige veldtogten tegen de Turken de geheele verhouding van Rusland en Turkije veranderde.

»Helaas ware de stem der Pausen gehoord geworden, men zou thans de Russen niet behoeven terug te drijven, noch Turken hebben te beschermen! Het is smartelijk en beschamend het te zeggen, maar het is waar, dat sinds de reformatie Rusland, in 't geheel genomen, veel meer dan de Westersche mogendheden aan de Turken afbreuk gedaan, en ter bescherming der Christenen gestrekt heeft. De slag van Lepante onder bevel van Don Jan van Oostenrijk was de laatste christelijke strijd. Van dien roemrijken slag dagteekent naar de bemerking van Von Hammer de achteruitgang der Turken, en wij vertrouwen dat sinds dien tijd op bevel van Paus Pius V niet vergeefs de H. Maagd als »Hulp der Christenen" werd aangeroepen. Maar die verzwakking der Turken werd meer door Rusland dan door de Westersche magten bewerkt. De roem van Oostenrijk bestond slechts in ze terug te slaan van voor Weenen, Frankrijk had hen tot bondgenooten! en Engeland zocht slechs naar goud. Terwijl Rusland het als ingeboren idee onophoudelijk zocht te verwezenlijken, en Turkije ten val te brengen, werd Europa door de reformatie in bloedigen twist gebragt, en ging er het hooger godsdienstige vuur meer en meer uit. Zoo een Soliman Luther bewonderde, deze van zijne zijde verbood, overeenkomstig zijn belang, en zijne Mohamedaansche predestinatieleer, dat men den Keizer tegen de Turken zoude bijstaan. Later kwamen gallicanisme, jansenisme, philosophisme de Katholieke staatsleer verduisteren, en de Turken werden zelfs bewonderd en geprezen! Zoo men eindelijk eenigzins van die bewondering terugkwam, en de kruistogten als zeer nuttig in hunne gevolgen leerde kennen, men bleef die onderneming zelve minachten, beschouwde ze als een Trojaanschen togt dien ieder jeugdig volk te maken heeft, maar zag niets van het godsdienstig nut dat de bloote onderneming afgescheiden van hare uitkomst had. En hoe velen zullen er nog heden wel zijn, die begrijpen hoe godsdienst en historie zamenhangen, en toegeven, dat het bezit van het heilige land voor Europa van duizendmaal meer gewigt is, dan de min of meerdere balans der mogenheden?

»Reeds aan Pius II betwistte de Parijsche universiteit de gelden welke hij ten heiligen oorlog tegen de Turken vroeg. François I ging verder, was de eerste die met de Turken een verbond sloot, en na hem zijn de allerchristelijkste koningen zijn politiek meestal gevolgd: van het Katholieke Oostenrijk aan Protestanten, en de onchristelijke Turken te verraden. Of was het niet een verraad dat Frankrijk met schande overlaadde, toen Lodewijk XIV, de bestrijder van den Paus en de bondgenoot van den Turk, door zijne intrigues den vrede van Belgrado bewerkte? Minder is het te verwondren, dat kort voor het uitbreken der revolutie waaraan het despotisme en de zedeloosheid der Bourbons zooveel schuld had, de graaf de St. Priest, gezant van Lodewijk XIV, te Constantinopel zeggen dorst: »De ijver onzer koningen is »beloond geworden met den titel van beschermer der »Katholieke godsdienst in het Oosten, maar dat is »*illusoir*." »Nooit hebben de Sultans het denkbeeld gehad dat de »Fransche koningen zich gemagtigd achten om zich met »de godsdienst van de onderdanen der Porte te moeijen. »Er is geen vorst welke aan een ander zou toelaten zich »te mengen in de godsdienstige zaken zijner onderdanen, »en de Turken zijn op dat punt even gevoelig als een »ander." Zoo spraken de gezanten van den troon des heiligen Lodewijks! Zoo de naneven der Fransche ridders, maar zoo, den hemel zij dank! oordeelt Napoleon III, en zelfs Engeland niet, en, indien wij hier de reden hebben, waarom de Katholieken van het Oosten in steeds droeviger toestand vervielen, wij hebben er ook de reden, waarom het met het legitimisme voor altijd gedaan is.

»Men vraagt: hoe dan de Franschen den naam van beschermers der Katholieke Christenen hebben kunnen behouden? Vooreerst is dit de naklank van een ouden

(1) Zie *de Katholiek* van 1853, bladz. 114.
(2) *Lectures on Turkey*, Dublin, Duffy.

roem, dien de Franschen niet laten vergeten en, zoo we hopen, weder zullen waardig worden. Ten anderen hadden zij het door hunne politiek zoo ver gebragt, dat zij alleen aan de Katholieken eenige bescherming konden verleenen. De Turken waren hunne bondgenooten tegen Oostenrijk, hetwelk in zijne oorlogen niet gelukkig was, en *zich tegen Turkije met Rusland moest vereenigen.* Het geldgierig Engeland stelde op den toestand der Christenen in het Oost, of het bezit van de heilige plaatsen niet den minsten prijs, en zocht weldra zijne magt in Indiën uit te breiden. Frankrijk bleef dus alleen over, en daar al wat men voor de Christenen deed, in diplomatie bestond, moest om gezegde redenen Frankrijks invloed veel sterker zijn, dan die van Oostenrijk. Die bescherming beteekende dan ook inderdaad zeer weinig. Zij bepaalde zich tot personen, en de overeenkomsten, de heilige plaatsen betreffende, werden zoo slordig opgesteld, dat zij tot het indringen der schismatieken in de regten der Katholieken gelegenheid gaven. Tot twee malen toe werden op aanklagten en lasteringen dier schismatieken de Jesuieten uit Palestina verdreven, zonder dat men van de zijde der Westersche mogendheden eene poging zag geschieden om de eer der godsdienst en het regt der Kerk te verdedigen. En toch had Frankrijk toen in het Oosten een vermogenden invloed. Maar het kwam noch met de politiek, noch zelfs met de heerschende denkbeelden meer overeen, het Christendom tegen zijn vijanden te beschermen.

»Neen het is niet te loochenen, Rusland heeft met opzigt tot Turkije een veel grootscher en krachtiger politiek gevolgd, en de ijver der schismatieken aan de Katholieken niet min tot oneer dan tot nadeel gestrekt. In Rusland stoorde men zich niet aan de declamatien door domme wijsneuzen tegen de kruistogten gehouden, en nimmer vond het idee daar ingang door den graaf van St. Priest uitgesproken, dat de mogendheden de Christenen niet zouden mogen beschermen tegen hunne onderkrukkers, noch de wreede en wellustige Turken uit het land jagen waar de Godmensch voor ons leed en stierf. De Russen bleven vurig aan die oorden gehecht. Talrijk waren de pelgrims daar gestadig uit Rusland heengetogen, terwijl de Katholieken steeds zeldzamer het heilig Oosten bezochten, en menig Protestant met zekere verachting op die bedevaarten, en zelfs op die heilige plaatsen nederzag (1) Het eenig verwijt dat men tegen de Turken scheen te hebben, betrof hun despotiesch bestuur, en kwam voort uit klassicisme, liberalisme en zoogenaamde philanthropie. Daaraan en niet aan eenig godsdienstig gevoel had oud-Griekenland zijne bevrijding te danken. Van daar dat het Fransch gouvernement er zoo moeijelijk toe was over te halen en dat de vernieling der Turksche vloot bij Navarino de verontwaardiging gaande maakte van den Toryschgezinden Wellington. In Rusland integendeel zocht men het godsdienstig idee gestadig aan te kweeken. Zoo liet Catharina II haren kleinzoon den naam ontvangen van Constantijn, hem een geheel Grieksche opvoeding geven en eene medaille slaan waarop aan de eene zijde het borstbeeld van den jongen vorst, en aan de keerzijde een kruis in de wolken stond afgebeeld met de bekende spreuk: in dit teeken is de overwinning. Ook wilde men daar volstrekt niet, dat het gevoerde protectoraat over de Grieken slechts »illusoir« zoude zijn en bepaalde zich niet tot diplomatie, maar sprak tot de Turken de taal, die zij alleen verstaan, dat is, men dwong hen met het zwaard, en bij den vrede van Azoph in 1700 stelde Rusland eene voorwaarde, waaraan de verlichte Westersche mogendheden niet wilde denken: dat de Russische bedevaartgangers naar Jerusalem vrijheid en bescherming zouden ondervinden. Dat het van Ruslands zijde politiek was erkennen wij gaarne, althans wat het Russisch gouvernement betreft. In allen geval was het eene hoogere politiek dan die van een Lodewijk XIV, en Josef II of een zoogenaamden Groote Frederik. En wat de politiek van Engeland aangaat, zij is zoo verachtelijk dat zij niet eens verdient er mede vergeleken te worden. Indien de Czaar niet tevens hoofd der Grieksche of Russische Kerk was, en zijne vordering derhalve een politiek gebied in Turkije in zich sloot, wij zouden geen oogenblik aarzelen zijnen eisch zeer billijk te vinden.

»Doch de regtmatigheid der eischen van Ruslands keizer is het onderwerp niet dat wij bespreken. Het is de vraag of niet alles daar henen wijst, dat Rusland bestemd is de Turken te verjagen. Die gebeurtenis, de geschiedenis leert het, zou een allernatuurlijkst gevolg van al het voorgaande zijn; en zoo de Turken de Grieken gestraft hebben, is het niet onordelijk dat de Russen de Turken straffen, en het Westen op zijne beurt het loon van zijn Protestantisme, zijn ongeloof en revolutie ondervindt.

»Niettemin verheugen wij ons, dat Frankrijk en Engeland zijn ten strijd getogen. Zoo zulks op den duur, want van dezen eenen veldtogt spreken wij niet, Rusland niet zal beletten te doen wat het doen moet, het strekt niettemin ter bevrijding der Christenen, ter vernietiging van het Islamisme, en kan den terugkeer van Rusland tot de Kerk bevorderen.

(1) Wij herinneren hier aan de onwaardige taal van eenen van 's Gravenweert, den belagchelijken bewonderaar der revolutie van acht en veertig.

»Een strijd of antagonisme tusschen de Katholieke Kerk en het Schisma is zeker te vreezen. Maar behalve dat die strijd, ondanks al de rampen die men er van voorziet, *groote voordeelen voor de hereeniging met de Kerk in het Westen kan hebben*, is het toch onzeker, of de goddelijke barmhartigheid niet aan de Russen zekerloop bespaart voor de godsdienstzin, dien zij behouden hebben en waarmede dat nog jeugdig volk, welk ook de politiek zijner heerschers zij, streeft het land, waar Christus voor ons geleden heeft, aan het juk der ongeloovigen te onttrekken; duidelijk gezegd, of die bekeering, die wij zoozeer wenschen, niet de zege zal zijn waarmede Gods oneindige goedheid aan hunne pogingen zal beantwoorden.

»Eene wending in de geschiedenis des Christendoms staat voor de deur; dat schijnt ons zeker. Wanneer bepaaldelijk en met welke schokken zij zal plaats hebben, zal wel door niemand kunnen berekend worden. Wij zijn begonnen met aan profetien te herinneren, daarlatende welke waarde zij als profetie mogen hebben; laat ons eindigen met aan een voorval te herinneren, waarvan de Duitsche gouvernementsbladen, die het mededeelden, zeiden, dat het groote rampen scheen te voorspellen, Wij bedoelen het gebeurde in 1820, toen een aantal dorpen in de omstreken van Heidelberg, midden in den nacht het gedruisch vernamen van een verschrikkelijken veldslag, geroep van hoerra, trompetten en kanongebulder, en eindelijk een kruis zagen in het Oosten, van een bloedstroom vooruitgegaan, totdat eensklaps met een geweldigen knal alles verdween."

Men leest in de *Deutsche Volkshalle*:

»In een schrijven van de Russische grenzen, vindt men de vraag behandeld of de Katholiek ter gunste van Frankrijk en Engeland of van Rusland moet gestemd zijn, en alzoo Frankrijk en Engeland de Oostersche zaak moeten regelen of het zelfzuchtige, gevaarlijke barbaarsche Rusland; immers, Turkije is slechts het voorwerp dezer vraag, en niet er aan onderworpen. De Kerk heeft blijkbaar groot belang bij hare vrije beweging en uitbreiding, welke door de Westersche mogendheden haar verzekerd is, maar door Rusland, wanneer het de overmagt mogt hebben, grootelijks bedreigd wordt. En daarin ligt, naar mijne overtuiging, de regtvaardiging van het oordeel, door de woordvoerders der Kerk geopenbaard. De Katholiek moet ook tegen de vestiging en uitbreiding der barbaarschheid zijn. Wijl aan Turkije door Frankrijk en Engeland de beschaving aangebragt wordt, kan hier slechts Rusland bedoeld worden. Immers, aldaar heerscht een volstrekt geweld van onder tot boven; ieder is aan de willekeur van elken ambtenaar onderworpen; de wetten worden niet geëerbiedigd.

»De regterlijke magt is even omkoopbaar als de administratieve ambtenaren. Aan persoonlijke veiligheid is niet te denken; van de honderd grondbezitters verdwijnt jaarlijks één. Belastingen worden willekeurig geheven en door de karig bezoldigde ambtenaren viermalen en meer meer verhoogd. Evenmin is er aan de zekerheid des eigendoms te denken; eenvoudig vermoeden, boosaardigheid, laster zijn voldoende om inbeslagneming te veroorloven en 't is zelden dat niet tevens de verfoeijelijkste wreedheden daarbij gepaard gaan, als het afrukken der nagels, het geven van duizend knoetslagen en ergere gruwelen. Overal onderdrukking van den landbouw, waar die gevonden wordt. Men heeft het bewijs, gelijk van al het bovenstaande, dat de gymnasien in Russisch-Polen slechts de 4e klasse bereiken. Die niet van adel is mag de gymnasien niet bezoeken. Alle buitenlandsche scholen zijn ontoegankelijk en het gemeene volk wordt in eene dierlijke onbeschaafdheid gehouden. Hoewel niet voor de halve geleerdheid zijnde, welke zekere schoolonderwijzers onder het volk brengen, beschouw ik nogthans godsdienstig onderwijs en godsdienstige opvoeding, in overeenkomst met het standpunt des volks; slechts door beschaving moet de hoogere klasse het algemeen voorlichten.

»Ten slotte, Frankrijk helt over ten voordeele der Kerk; Engeland wil zijne scheuring en hærezie niet uitbreiden, heeft ingendeel geheel andere bewijzen van toenadering gegeven dan Rusland. Hoe zouden wij kunnen wenschen dat die mogendheden de Oostersche zaak niet regelden. — Maar de omwentelingsgezinde partij verheft zich! Dit is echter te beletten en men zal aan de Kerk de overwinning verzekeren, als Oostenrijk zich met de westersche mogendheden vereent."

»[Bovenstaande regels zijn ontleend aan een schrijven van een hooggeplaatst en in alle opzigten goed onderrigt persoon; wij hebben gemeend ze onzen lezers te moeten mededeelen. Van eene andere zijde vernemen wij uit goede bron, dat ook de H. Vader zich ten voordeele eener aansluiting van Oostenrijk met de westersche mogendheden zich verklaard heeft.]

Men leest in den *Echo du Mont-Blanc*:

Wij zullen niet ophouden het zoo luid mogelijk te herhalen, want voor dooden moet men zijn stem zeer sterk verheffen: wij gaan met versnelden vaart naar de demokratie, en van de demokratie naar een nieuw jaar 93.

Het *driekleurige vaandel van Italie*, een nieuw demokratiesch dagblad van Turijn, behelst in zijn Nommer van den 14 April een artikel genaamd *De toekomst der geestelijkheid in Piemont*, waarin men leest:

»Of de geestelijkheid zal gehoor geven aan de stem van Christus, sprekende door zijn *volk*..... en door alle *nieuwe dingen*, welke elkander op aarde volgen, of zij zal doof zijn en zich aankanten tegen de *gebeurtenissen*, en alsdan *zal de stormwind voor de laatste maal opsteken, om den hoogmoedige op te nemen en in den afgrond te werpen. Rampzalig hij die getuige zal wezen van de verlangde verwoestingen! De wraak zal bloedig en nogmaals bloedig zijn, de dood zal het werk der hervorming vervullen.* Wij spreken onze overtuiging uit met vertrouwen, wanneer wij zeggen: *de goede tijd is verstreken; de storm gromt reeds. Er schiet niets meer over dan de hervorming of de dood. Ziedaar de toekomst voor de geestelijkheid van Piemont!"*

Zulk een taal voeren de demokraten van het liberale Sardinie. Dagelijks hoort men ze uitvaren tegen de wreedheden, zoo zij het noemen, van Napels en Rome, wier heerschers zij als Nero's uitmonsteren, enkel en alleen omdat deze geen lust gevoelen om kennis te maken met de punten der demokratische en socialistische dolken, of er op gesteld zijn in hunne staten de fakkel der *sans-culottes* te zien zwaaijen, welke een brand sticht zoo *schoon* van *afgrijselijkheid*, als in de Junij-dagen van 1848 en bij welker gezigt de schoone ziel van Phroudhon van hooger aandoening trilde.

Bedenk daarbij nog dat deze menschen die de wereld willen doen vooruitgaan door vuur en staal, idyllen en herdersdichten maken op de afschaffing van de doodstraf. De goede Robespierre bezong in zijn tijd ook de herders en de bloemen, en in het oude Sicilie werden geen Tityrs gevonden die zoeter op de herdersfluit konden doedelen dan de bloedhonden van 93.

Ter verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in plaats van Mr. P. van den Heuvel, zijn te Eindhoven opgekomen 1055 kiezers. Tot lid der Tweede Kamer is gekozen de heer J. F. van der Heyde, notaris te Stryp. Na den gekozene had Mr. A. A. J. Meylink de meeste stemmen.

Men leest in de tweede editie van het *Handelsblad:*

»TRIEST, 30 April. De hertog van Cambridge is alhier aangekomen. Morgen vertrekt Z. K. H. met eene stoomboot van Lloyd naar Konstantinopel.

»De tijding van het bombardement van Odessa wordt thans officieel medegedeeld. Er is daarbij groote schade aangerigt. Onder anderen zijn acht Russische schepen en een Oostenrijksch schip daarbij vernield."

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Zaturdag 29 *April.*

In deze zitting zijn achtereenvolgens aangenomen:

1°. het wetsontwerp tot opheffing der paardenposterij, met algemeene stemmen, na eene korte woordenwisseling tusschen de heeren Lotsij en Sassen en den Minister van Buitenlandsche Zaken en ad interim van Finantien;

2°. het wets-ontwerp A tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indie, met 24 tegen 8 stemmen, nadat daarover het woord hadden gevoerd de heeren Cost Jordens, van Rechteren, van der Oudermeulen, van Andringa de Kempenaer, van Swinderen, de Bruijn en de Minister van Koloniën;

Tegen hebben gestemd de heeren van Andringa de Kempenaer, van Eijsinga, van Swinderen, de Jonge, de Sitter, de Villers de Pité, Sassen en van Sasse van Ysselt;

3°. het wets-ontwerp B tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indie, aanwijzende de middelen tot herstel, zonder beraadslaging, met 29 tegen 3 stemmen, zijnde die der heeren van Eijsinga, van Swinderen en van Sasse van Ysselt;

4°. het wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1854 (vergoeding van renten aan de Nederlandsche Rhijn-spoorweg-maatschappij) met algemeene stemmen, na eenige ophelderingen door den Minister van Binnenlandsche Zaken aan den heer van Nis en van Pannerden betrekkelijk dit onderwerp gegeven.

De Kamer is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 April. De berigten van het oorlogstooneel blijven steeds met duisterheid omhuld. Alleen de ontruiming van Klein-Wallachije door de Russische troepen is buiten allen twijfel. Onderscheiden bladen hebben in dezen aftogt, eene poging van Rusland gezien om Oostenrijk nader aan zich te verbinden, door van zijne grenzen den zetel der vijandelijkheden te verwijderen. De *Moniteur* schijnt van een ander gevoelen en beweert dat Oostenrijk zich niet met dezen maatregel kan te vrede stellen en deswege reden zou hebben om zijn politiek te wijzigen. Die ontruiming brengt geen wezentlijke verandering in den stand van zaken, en geeft geen enkele voldoening aan de wenschen van het Weener kabinet. Oostenrijk heeft zich met de Westersche mogendheden vereenigd om te protesteren tegen de bezetting der beide Donau-

Vorstendommen, en niet slechts tegen een klein gedeelte van Wallachije. De veiligheid van zijne grenzen aan den Donau kan voor Oostenrijk niet genoeg zijn en is het doel niet van zijne aansluiting aan de Westersche mogendheden, maar dat doel is het algemeene evenwigt en de groote belangen die er aan verbonden zijn.

— Men leest in den *Moniteur:*

Uit de Russische provincien van de Oostzee, wordt dd. 20 April geschreven:

De tijding der onderteekening door Pruissen van het laatste Weener protokol heeft te Petersburg een diepen indruk gemaakt. Naar luid van alle berigten moet de keizer zeer verslagen zijn.

De ontploffing van tienduizend pond kruid, welke voor vier dagen in een laboratorium te Cronstadt plaats had, is het gevolg van onvoorzigtigheid en heeft aan acht en veertig werklieden het leven gekost.

— Eene telegrafische dépêche uit Marseille meldt, dat de generaal St. Arnaud heden morgen aan boord van de *Berthollet* uit die haven naar zijne bestemming vertrokken is.

— Tijdingen uit Konstantinopel ontvangen, loopen tot 20 dezer. Men zag ieder oogenblik de aankomst van een Fransch korps van 4000 man te gemoet.

— Het *Journal de Constantinople* bevestigt het berigt, dat de Westersche mogendheden een ultimatum aan de Grieksche regering hebben doen toekomen.

Hetzelfde Journal beschuldigt den Griekschen gezant van het Nommer van den *Siècle*, inhoudende de cirkulaire van graaf Nesselrode, te hebben verspreid en te gelijk Koning Otto van geld aan te nemen van Rusland.

— Volgens den *Impartial van Smyrna* is het weder buitengewoon ruw, en valt er sedert de laatste dagen zooveel sneeuw en is het zoo vreeselijk koud, dat men sedert menschen geheugen, geen zoo strenge Aprilmaand gehad heeft.

— De *Moniteur* deelt eenige bijzonderheden mede betreffende den staat van zaken in Griekenland, waaruit blijkt, dat dit land tegenwoordig onder een waar schrikbewind gebukt gaat. Op alle punten, die tot nog toe geen sympathie voor de beweging in Epirus aan den dag gelegd hebben, vertoonen zich agenten; zij die zich door hen laten verleiden, begeven zich naar de grenzen, onder het geleide van hoofden, die beginnen met zich op hunnen weg aan allerlei knevelarijen en daden van geweld schuldig te maken. Men gaat zoo ver van de gevangenissen te openen en uit derzelver bevolking rekruten aan te werven. In Attica en den Peloponesus heerscht volkomen regeringloosheid. Te Athene heeft zich een soort van komité van openbaar welzijn gevormd, dat elk vervolgt, die verdacht is van niet voor de beweging te wezen.

— Uit Warschau wordt berigt, dat de aldaar gevestigde konsuls-generaal van Engeland en Frankrijk den 22sten April de aanzegging ontvangen hebben, dat de Keizer bevolen had, ten gevolge van de oorlogsverklaring hunner regeringen tegen Rusland, het hun verleende exequatur in te trekken. Tevens zijn zij verzocht ten spoedigste het land te verlaten.

— De *Civiltà Catholica*, meldt het volgende omtrent de vermoording van den Hertog van Parma: »De Hertog kuste het kruciflks talloze malen en verzekerde dat hij zijn dood als eene verzoening beschouwde; hij gaf het bevel dat zijn moordenaar slechts met verbanning uit het Hertogdom zou gestraft worden; in uitdrukkelijke woorden schonk hij hem meermalen vergiffenis en verzekerde dat het geen Parmesaan geweest was." De moordenaar, zegt de *Civiltà Catholica*, was een man van middelmatige grootte met zwaar hoofdhaar. Hij wachtte zijn offer aan den hoek eener straat, trad hem tegemoet en zeide tot den Hertog met de grootste vermetelheid: »»Ik heb haast, de schouwburg begint!"" — »»Wat beteekent die onbeschaamdheid!"" riep de Hertog. De andere stak hem het moordtuig in de lenden, liet het er in steken en sprong achteruit, om niet door den adjudant gegrepen te worden. Deze was den neerzinkenden Hertog te hulp gesneld; de moordenaar verdween in het gedrang der menigte, die rondom den Hertog zich verzameld had. Een hertogelijk hellebardier vervolgde den moordenaar; maar een der omstanders deed hem door een zijner beenen vooruit te zetten vallen, en toen hij zich weder had opgerigt, was de moordenaar spoorloos verdwenen. De adjudant en hellebardier droegen den Hertog door de menigte naar het paleis. De stadspoorten werden dadelijk gesloten en huiszoeking gedaan. Bereids eenige dagen vóór de misdaad las men aan verschillende plaatsen der stad: »De dood voor den Hertog! Een graf voor den Hertog!" Op zijn sterfbed zeide de Hertog dat de moordenaar hem reeds gedurende drie dagen vervolgd had: »ik zag hem nu voor dan achter mij, dan weder aan mijne zijden." Den dag, dat de moord gepleegd werd, waren de telegrafische draden in de rigting naar Viacenza en Lombardye op verschillende plaatsen verbroken.

ENGELAND.

LONDEN, 30 April. Te Dublin is eene groote meeting gehouden, ten einde te beraadslagen over de petitie, welke de Katholieken zullen indienen tegen het voorstel van den heer Chambers, betreffende de inspektie der kloosters. De heer Duffy lid van het parlement was voorzitter. De petitie zal eerst aan alle Katholieken van het koningrijk ter overweging worden gegeven. De 14 Mei zal er eene vereeniging van Iersche Katholieken te Dublin plaats hebben, ten einde hun sanktie aan het werk van het komité te geven.

Behalve te Dublin hebben nog in een menigte kleinere plaatsen van Ierland meetings plaats gehad, ten einde de Katholieken aan te sporen hunne Iersche vertegenwoordigers in het parlement onder de verpligting te leggen, een ministerie krachtdadig te bestrijden, 'twelk den brutalen moed zal hebben van te heulen met de vijandige pogingen van hen, die hunne heiligschennende handen uitsteken naar de instellingen der Kerk.

— Het dagblad van Bucharest bevestigt de tijding, dat de Russen Silistria bombarderen, en dat de vesting in brand is geraakt. Andere berigten, gaande tot 19 April, melden dat Silistria sedert den 14 met kracht besprongen is, en dat het alleen aan den heldenmoed der bezetting is toe te schrijven, dat de sterkte niet is gevallen. Men hoopte in het Turksche kamp altijd op de hulptroepen, en gelooft dat Silistria het tot zoo lang zal uithouden.

De Russen daarentegen verzekeren, dat de Turken binnen korten tijd de vesting zullen ontruimen, dat Mustapha Pacha wel een sterk garnizoen heeft, maar noch krijgsmateriaal, noch levensmiddelen.

— In het Hoogerhuis heeft de hertog van New-Castle gezegd, dat de berigtgever van den *Times* te Gallipoli onjuist was in zijne mededeelingen, waarop door lord Harwicke is geantwoord, dat de regering het door dat blad medegedeelde berigt, dat de Russische vloot de haven van Sebastopol had verlaten, ook tegengesproken had, en toch is de waarheid van dat feit later gebleken.

Lord Clarendon bleef het evenwel tegenspreken, zeggende, dat de schepen, die gediend hadden om de bezetting der forten aan de Circassische kust op te nemen, packetbooten waren en geene oorlogschepen, welke in de naaste Russische haven waren binnengeloopen, op de waarschuwing van twee Engelsche en Fransche stoombooten. Dit is geschied vóór de oorlogsverklaring, zoodat admiraal Dundas niet met meer nadruk kon handelen dan hij heeft gedaan. Lord Clarendon verklaarde zich overigens bereid al de documenten dienaangaande over te leggen.

Het Lagerhuis heeft, in weerwil van de pogingen der oppositie, om al de voorstellen der regering te verdagen, met 160 tegen 101 stemmen willen overgaan tot het onderzoek van de bill, betreffende de hervormingen in de organisatie der Universiteit van Oxford.

— De *Times* deelt op eene officieële wijze de benoeming mede van den graaf von Bernstorf, thans ambassadeur van Pruissen te Napels, tot opvolger van den ridder Bunsen bij het Kabinet van St. James.

— Uit Iersey wordt geschreven, dat een aantal uitgewekenen, ontmoedigd door het vruchtelooze van de pogingen hunner chefs, om de rust van Frankrijk te verstoren, zich tot den luitenant-gouverneur gewend hebben, ten einde van de Engelsche regering een vrijen overtogt voor zich en hunne familien naar de Vereenigde Staten te verwerven.

— Het kabinet van Zweden is met het besluit der Fransche en Engelsche regeringen betreffende de neutrale vlag gedurende den oorlog, zeer ingenomen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 30 April. De *W. Lloyd* behelst de volgende beschouwingen betreffende de stelling van Pruissen in den Oosterschen krijg. De terugtogt uit Klein-Wallachije, voor de Russen, schijnt ons het sein tot een heftig vooruitrukken te zijn, en waarschijnlijk zal men het ernstig oorlogsspel een vreeselijk karakter zien aannemen. Terwijl het officieel orgaan der Pruissische regering herhaald betuigt, dat de vier mogendheden volhardend eenstemmig zijn omtrent het doel, dat Pruissen echter aarzelt en beeft om het middel aan te wenden ter bereiking van dat doel, schijnt zulk eene aarzeling en vrees te St. Petersburg niet te heerschen. Dáár gaat men over tot een aanvallenden oorlog en verzekert men dat men Konstantinopel niet voortdurend behouden wil, wat in 't Duitsch overgezet, zeggen wil, dat men het slechts tijdelijk bezitten wil. Al het aardsche is wankelbaar en elk bezit tijdelijk. De Engelschen zullen waarschijnlijk Gibraltar ook niet ten eeuwige dage bezitten, en zijn de Russen eenmaal in 't bezit van Konstantinopel dan zullen zij welligt hun tijdelijk bezit aldaar van even langen duur maken als de Russen het hunne op Spaanschen grond. Wij stellen ons vooreerst gerust dat het Berlijnsche kabinet verklaart heeft zich omtrent het doel met de overige drie mogendheden te vereenigen. Een of ander middel ter bereiking van dat doel, zal het wel moeten aanwenden. Nemen wij om te beginnen het zachtste. Er kan een algemeen boet en bededag worden bevolen om den Hemel te smeeken dat Hij den Russen dwinge het Turksch grondgebied te ontruimen. Helpt dat niet, dan kan de *Rundschauer*, de heer prezident von Gerlach, met zijne partijgenooten naar St. Petersburg gaan, op de knieën vallen en den schoen van den heer van Nesselrode kussende, van dezen dezelfde beleefdheid verzoeken.

Helpt ook dat middel niet, dan zal wel een staande blijvend gezantschap het knielende moeten volgen. En is die zending ook vruchteloos, dan zal eindelijk een generaal de boodschap moeten overbrengen, tot welker vervulling een diplomaat niet bekwaam was. Bovendien, de Oostersche quæstie schijnt ons, in hare verdere ontwikkeling niet meer duister. Het eenige twijfelachtige is het tijdstip, wanneer de Duitsche mogendheden haar laatste besluit zullen nemen. 't Is zeker dat Rusland het nog steeds in zijne magt heeft om met haar den oorlog te vermijden. Geeft het toe aan hare regtmatige eischen, dan is de reden tot oorlog afgewend. Geeft het niet toe, dan is de strijd met wiskunstige zekerheid te voorzeggen. De zaakgesteldheid is deze: Rusland heeft de keus tusschen oorlog en vrede, de Duitsche mogendheden niet, want kiest het den oorlog, dan zullen zij er aan deel moeten nemen.

— Het gerucht dat Oostenrijksche troepen Montenegro zouden zijn binnengerukt, verdient allezints bevestiging.

— De *Lloyd* terug komende op zijn berigt dat Odessa reeds den 17 April gebombardeerd is, zegt thans dat eenige schepen der blokkade, op dien datum slechts een aantal bommen in de haven geworpen hebben, bij wijze van bedreiging. Eenige bij de haven gelegen magazijnen zijn daarop in brand geraakt. De stad had evenwel niets geleden. Volgens een depêche in het Fremdenbladt is Odessa den 22 gebombardeerd. De officieële tijding hiervan is echter nog niet aangekomen.

BERLIJN, 30 April. De zitting der Kamers is den 29 gesloten.

— Uit de Oostzee is geen belangrijk nieuws. De Engelsche vloot is te Elfssnatten nabij Stockholm aangekomen en de koning van Zweden heeft den admiraal Napier ontvangen.

STADSNIEUWS.

In de 223ste Staats-Loterij zijn in de 2e Klasse bij de 1e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 12214 en 1165 ieder *f* 1250, N°. 14178 *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 1 Mei.

ONDERTROUWD (27 April): D. Mersie Bruijn met A. M. Rolff. - A. C. Roos met G. E. Theile. — (28 April): F. W. Jager met A. M. Rappert.

BEVALLEN (27 April): A. C. van Steenderen, geb. Kleineman, Z. - J. Weijerman, geb. Roos, Z.

OVERLEDEN (25 April): G. J. Casteleen, 5 m. — (26 April): L. M. Heijnen, geb. Kruijs, 66 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM. 1 Mei.

VOORRAAD VAN KOFFIJ op ultimo April.

Bedrag der Voorraad op Ontvang-Cedullen op ultimo Maart		184,090 Balen.
Door de Nederlandsche Maatschappij in veiling gebragt		299,729 „
		483,819 Balen.
Afgeleverd uit de Veilingen:		
Te Rotterdam	76,885	
Alhier	78,266	
Van Ontvang-Cedullen	19,672	174,823 Balen.
Voorraad op ultimo April		308,996 Balen.
Voorraad op ultimo April 1853		199,704 Balen.

De Veilingen heden door de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Rotterdam gehouden, zijn als volgt afgeloopen:

De 1467/1 en 1475/4 Kisten JAVA INDIGO, zijn alle verkocht,

De besteedde prijzen rekenen wij dat op September-koersen eene verlaging daarstellen van 70 à 110 cents.

De 95 Kisten JAVA COCHENILLE zijn alle verkocht.

De besteedde prijzen rekenen wij op September-koersen eene verlaging daarstellen van 90 cents.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 1 Mei. Tarwe en Rogge tot vorige prijzen aan konsumptie verkocht; als van Tarwe: 130 ℔ b. Poolsche *f* 506; 129 ℔ dito *f* 500, 505; 128 ℔ dito *f* 495, 500; 125 ℔ dito *f* 455; 130 ℔ n. Gelders. *f* 425; 132 ℔ Kubanka *f* 390; 128 ℔ Eijerlandsche *f* 448.

Van Rogge: 121 ℔ n. Pruissische *f* 340; 122 ℔ n. Odessa *f* 340; 119 ℔ dito *f* 325; 120 ℔ o. dito *f* 320; 118 ℔ jarige Petersburger *f* 330.

Garst prijshoudend; 117 ℔ Deensche *f* 250; 112, 114 ℔ dito *f* 232, 239 a 240; 102 ℔ Vriessche Zomer *f* 190.

Haver wat hooger; 75 ℔ Voer *f* 150; 90 ℔ dikke *f* 190.

Boekweit in een doen: 120, 121 ℔ Holsteinsche *f* 261, 264.

Koolzaad. Vlaamsch 63: Vriesch 65 £. Op 9 vaten Olie in Mei ek. 70; Oct. en Nov. 67¼ £. *Lijnzaad* *f* 5 hooger. 112 13 ℔ Petersburger *f* 370; 103 ℔ Memel *f* 322½; 111/12 ℔ Tangerock *f* 270. *Raapolie* op 6/w. *f* 39¼; Vliegend *f* 38; 1°. Mei ek, *f* 37¾; Sept. *f* 38; Oct. *f* 38¼, Nov. 38½, Dec. *f* 38½. *Lijnolie* op 6/w. *f* 38; Vliegend *f* 37; 1°. Mei ek. *f* 37, Sept., Oct. Nov. en Dec. *f* 37¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 41¼, Vliegend *f* 40.

LONDEN, 28 April. *Koffij.* Blijft onveranderd stil. Heden in veiling hebben 600 balen goed ordinair Native Ceylon tot 45 s. slechts gedeeltelijk nemers gevonden.

Suiker. Vreemde W. I. soorten met weinig omgang. Hollandsche Crushed prijsvast.

Thee. Zonder handel in afwagting der voorhanden zijnde veilingen. — *Rijst* flaauw.

Talk. Zonder handel en nominale prijzen.

Graanmarkt. Tarwe slap. Haver 6 d. hooger.

Veemarkt. De handel in Runderen was zeer levendig. Schapen en Lammeren 2 d. hooger. Kalveren en Varkens onveranderd.

Boter flaauw met belangrijken voorraad. — *Kaas.* Oude Hollandsche gezocht. Edammer 54 a 60 s.; Goudsche 44 a 52 s.; Kanter 23 s.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

			29 APRIL 4 u. gebl.	1 MEI 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$55\frac{15}{16}$	$55\frac{3}{8}$	à	$55\frac{5}{8}$	$55\frac{5}{8}$
Dito Dito	3	″	$66\frac{1}{4}$	$66\frac{1}{4}$	″	$66\frac{3}{8}$	
Dito Dito	4	″	$82\frac{7}{8}$	$82\frac{5}{8}$	″	$82\frac{3}{4}$	
Amortisatie	$3\frac{1}{2}$	″			″		
Handel-Maatschappij . .	$4\frac{1}{2}$	″			″		
Haarlemmermeer . . .	5	″			″		
O. I. Leening 1844 . .	4	″		$82\frac{5}{8}$	″		
Aand. Arnh. Spoorweg .	$4\frac{1}{2}$	″			″		
Dito Hollandsche dito . . .					″		
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$	″			″		
België, Certifikaten . .	$2\frac{1}{2}$	″			″		
Dito	$4\frac{1}{2}$	″			″		
Dito *Rothschild* . . .	$2\frac{1}{2}$	″			″		
Frankrijk, Certifikaten .	3	″		64	″	$64\frac{1}{2}$	
Rusl., bij *Hope en C^o*. .	5	″	$94\frac{3}{4}$		″		
Dito A^o. 1828—1829 .	5	″	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{1}{8}$	″		
Inschr. op 't Grootboek	6	″			″		
Dito Certifikaten . .	6	″			″		
Certifikaten te Hamburg	5	″			″		
Negot. 1831 en 1833 .	5	″			″		
Negot. 1840	4	″		$70\frac{3}{4}$	″		
Dito *Stieglitz*	4	″	70	$70\frac{1}{4}$	″		
Dito Nieuwe	4	″			″		
Nieuwe Engelsche . .	$4\frac{1}{2}$	″	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{1}{4}$	″		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1	″	$17\frac{1}{16}$	17	″		
Nieuwe	3	″			″		
Binnenlandsche . . .	3	″	$32\frac{1}{2}$	$32\frac{3}{8}$	″	$32\frac{7}{16}$	
Cert. Coup. Sp. Com. . .				$3\frac{3}{8}$	″		
Amortisable Schuld . .					″		
Portugal, te Londen .	3	″	$32\frac{5}{16}$	$32\frac{1}{8}$	″	$32\frac{5}{16}$	
Dito Uitgestelde					″		
Weener Bank	5	″			″		
Dito	4	″			″		
Metalliek 1816—1852	5	″	$58\frac{7}{8}$	$58\frac{1}{2}$	″	$58\frac{9}{16}$	
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	″	30	30	″	$30\frac{1}{8}$	
Dito 1851 en 1852 .	$2\frac{1}{2}$	″	30	30	″	$30\frac{1}{8}$	
Dito 1849	5	″	$75\frac{1}{2}$	$75\frac{1}{4}$	″		
Dito Letter B	5	″	$75\frac{1}{2}$	$75\frac{1}{4}$	″		
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*					″		
Dito - 250 dito 1839 .					″		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5	″			″		
Polen, Obligatiën . . .	4	″			″		
Aandeelen 1835 . .					″		
Dito met Loting fl. 500					″		
Sardinië, te Londen . .	5	″			″		
Denemarken, dito . . .	5	″			″		
Peru, dito	$4\frac{1}{2}$	″			″		
Grieken, te Londen . .	5	″			″		
Philadelphia, bij *Hope en C^o*.	5	″			″		
Dito te Londen . . .	6	″			″		
Dito Bank					″		
Louisiana, te Londen	5	″			″		
Brazilië, te Londen 1824	5	″		92	″		
Dito 1843	5	″			″		
Grenada, dito à £ 100 .	$2\frac{1}{4}$	″			″		
Dito Uitgestelde . . .				$6\frac{1}{4}$	″		
Ecuador					″		
Mexiko, te Londen £ 100	3	″	$22\frac{1}{4}$	$22\frac{1}{16}$	″	$22\frac{1}{8}$	
Dito Onbepaalde . .	3	″	$22\frac{1}{4}$	$22\frac{1}{16}$	″	$22\frac{1}{8}$	
Venezuela, te Londen .	$3\frac{3}{4}$	″			″		
Dito Uitgestelde . .	1	″			″		

Alhoewel de prijzen algemeen lager dan Zaturdag waren, verkeerde echter de markt niet in eene ongunstige stemming, waarbij de sluiting der prijzen hooger blijven dan bij den aanvang, door kooporders welke voornamelijk in Holl. en Oostenrijksche fondsen werden geëffektueerd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $55\frac{9}{16}$	Livorno	2/m.	*f* $37\frac{3}{4}$
»	zigt	» $56\frac{1}{16}$	Napels		» $80\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg . . .	»	» 1.63
»	$\frac{1}{2}$/m.	» $55\frac{5}{8}$	Weenen	6/w.	» 25
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg . . .	»	» $35\frac{1}{4}$
Cadix	»	» 240	Frankfort . . .	»	» $98\frac{1}{8}$
Sevilla	»	» 237	Hamburg . . .	2/m.	» 35
Bilbao	»	» 238	» . . .	zigt	» $35\frac{1}{4}$
Lissabon	[illegible]	» $40\frac{3}{4}$	Londen . . .	2/m.	» $11,52\frac{1}{2}$
Porto	[illegible]	» $40\frac{3}{4}$	» . . .	zigt	» $11,62\frac{1}{2}$
Genua	[illegible]	[illegible]	Rotterdam . . .		» $\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 29 April. Fransche 3 pc. [illegible] 90.30; Bank-Aktiën ——; 3 pc. Spanje 33; id. 1 pc. —; $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 $80\frac{1}{4}$.

LONDEN, 29 April. Consols $87\frac{3}{4}$; 3 pc. Spanje buitenl. 36; 1 pc. dito $17\frac{1}{2}$; Comité-Bewijzen $3\frac{5}{8}$; Passive $3\frac{5}{8}$; 5 pc. Rusl. 92; $4\frac{1}{2}$ pc. dito 79; 4 pc. Holl. 84; $2\frac{1}{2}$ pc. id. 56; 5 pc. Sardinië 78; Brazilië 96; $4\frac{1}{2}$ pc. Peru 59; Gren. uitg. $5\frac{7}{8}$; id. werk. 16; 3 pc. Mexiko $23\frac{3}{4}$; 4 pc. Portugal 37; Ecuador 3; Wissel op Amst. $11.14\frac{3}{4}$; Parijs —.—; Petersb. —.

WEENEN, 29 April. Met. 5 pc. $85\frac{3}{4}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $76\frac{5}{8}$; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 13.22; Amst. ——; Parijs 161; Goud $40\frac{1}{2}$; Zilver 36.

BERLIJN, 29 April. $3\frac{1}{2}$ pc. Pruissische Staatschuld $82\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland $80\frac{1}{2}$; 5 pc. 91; Wissel op Londen 3/m. 6 Th. $13\frac{3}{4}$; Parijs $78\frac{1}{5}$; Amst. $139\frac{3}{4}$; Ween. $72\frac{1}{2}$; Petersb. 3/w. —.

HAMBURG, 29 April. Spanje 3 pc. $30\frac{1}{2}$; id. 1 pc. $16\frac{1}{8}$; Rusl. 5 pc. $88\frac{3}{4}$; Wissel op Londen 3/m. —.—; Amst. 2/m. —.—.

FRANKFORT, 29 April. Met. 5 pc. $61\frac{5}{8}$; 3 pc. Spanje binnenl. $32\frac{3}{4}$; id. 1 pc. $17\frac{3}{16}$; Wissel op Londen 3/m. $117\frac{5}{8}$; Amsterdam $100\frac{3}{4}$; Parijs $94\frac{5}{8}$; Weenen $87\frac{5}{8}$.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 29 April. Lt B. G. Esscher, Zeehond, Ned. Oorl. Brik, Middellandsche Zee. - J. P. Wijgers, Johannes Hermanus, Suriname. — 30 April. Kapt. J. W. Stoll, Prins van Oranje, Ned. Oorl Fregat, Toulon. - H. de Wijn, Julie Claire, Batavia - D. Klamp, Virginia, Soerabaija. - P. J. Pilzenga, St. Michael, Wijnkoopersb. - A. H. Wehdemeijer, Amsterdam, Suriname.

HELVOET, 27 April. Meijer, Zeevaart, Triest. — 28 April L. van der Weijden, Dankbaarheid, Malaga.

UITGEZEILD:

BATAVIA, 27 Febr. Pellenwessel, Prinses Sophia, Rott.

BANJOEWANGIE, 13 Febr. Prange, Ottolina, Amst. — 14 Febr. Mellink, de Stad Nijmegen, Nederland. — 22 Febr. Zeijlstra, Anna Maria Henriëtte, Luteijn, Zwaluw, en Matzen, Prinses Sophia, alle 3 Amst. — 23 Febr. Retgers, Barend Willem, Amst.

SOERABAYA, 17 Febr. Icke, Mathilde, Nederl. — 21 Febr. Hoek, Vlashandel, Rott. — 24 Febr. Lap, Christina Agatha, Amst. — 1 Maart. Kramers, Japara, Rott. — 2 Maart. De Vries, Prins Veldmaarschalk, Rott.

SAMARANG, 22 Febr. Andersson, 3 Vrienden, Amst. — 28 Febr. Pott, Vertrouwen, Rott.

PASSAROEWAN, 18 Febr. Gortmans, Catharina Maria, Rott. 20 Febr. Van Eijk Menkman, Koning Willem II, Amst.

TJILATJAP, 27 Febr. Overgaauw, Ida Elisabeth, Rott.

PANAROEKAN, 19 Febr. Lundigren, Machilda Cornelia, Nederland

STRAAT SUNDA, 18 Febr. Oosteroom, Gelderland, Batavia n. Amst — 20 Febr. Jaski, California, Batavia n. Amst. — 28 Febr. Sodenburg, Anna Lena, Batavia n. Amst.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. D. H. van Wijk, van Mijtelene in Falmouth binnen, rapporteert gepraaid te hebben: Den 5den April, op 36° 32' N. Br., 3° 0' W. L., Cornelia, Kapt. J. H. Leeuw, van Samos n. Amsterdam; alles wel aan boord.

Den 30en Mrt., op 41° 11' N. Br., 14° 11' W. L. Juno, kapt. J. A. de Lang, v. Amst. n. Suriname.

Kapt C. Hansen, van Messina om order in Vlissingen binnen, rapporteert, den 26en April, in de Hoofden kruisende, gezien te hebben, het Nederlandsch oorlogsfregat Prins van Oranje, kapt. J. W. Stoll, van de Middelandsche zee naar Texel.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 30 April in lading naar:

Keulen	P. Grenshauser, Gebruder.
Frankf. & Coblentz	C. A. van Rietschoten, Frankf. n°. 18.
Mainz	J. Leijdekker, Mainz N°. 2.
Manheim	C. Meijer, die Harmonie.
Dusseld. & Neus	W. Wientjes, Niederrein N°. 2.
Urdingen	C. Goovers, Jonge Wilhelmina.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron.	P. Hartman, Eleonora.

AMSTERDAM, 28 April, vertrokken:

Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebekka.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Rijnhoogte	KEULEN 29 April 7 vt. 1 dm.

Advertentiën.

De BOEKDRUKKERIJ van **C. L. VAN LANGENHUYSEN**, is verplaatst naar het Singel, hoek van de Beulingstraat, JJ 183.

DE GRAAF VAN ALDBOROUGH *en de Pillen van Holloway.*

Eene bewonderenswaardige genezing heeft plaats gehad door het onvergelijkelijk geneesmiddel, en nadat alle andere hulpmiddelen te vergeefs waren beproefd geworden; zie het navolgende uittreksel uit eenen brief van den heer graaf van Aldborough, gedagteekend, Villa Messina bij Livorno den 21 Februarij 1845 aan den professor Holloway, »Mijnheer, het is mij aangenaam u te betuigen, dat uwe pillen bij mij eene genezing hebben bewerkt van lever- en maagkwaal, waaraan ik sedert lang was lijdende, en waarvan de uitstekendste geneesheeren in Engeland zoowel als op het vaste land buiten staat zijn geweest mij te herstellen, evenmin als de baden te Karlsbad en Marienbad.

(Was geteekend ALDBOROUGH.)

Deze beroemde pillen genezen alle bedenkelijke lever- en maagziekten.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20,50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MILIUS te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (3908)

(3836) Door G. B. VAN GOOR, te Gouda, is uitgegeven en in in alle Bokwinkels te bekomen:

De 1e tot 15e Aflevering

VAN EEN NIEUW

GEOGRAPHISCH WOORDENBOEK

DER GEHEELE AARDE,

DOOR J. KRAMERS [illegible]

In een Boekdeel, vermoedelijk compleet in 20 Aflev., à 75 Cts. per Aflev.

Dit WOORDENBOEK, naar de *nieuwste* en *beste* in- en uitlandsche *bronnen* met de meeste zorg bearbeid, door eenen voor die taak allezins berekenden Schrijver, zal, ondanks zijn betrekkelijk geringen omvang (ten gevolge zijner fraaije Typographische uitvoering slechts *een* LIJVIG BOEKDEEL) al het belangrijke en wetenswaardige uit de *Aardrijkskunde*, *Statistiek* en *Volkenkunde* bevatten, dat elders den inhoud van vele Boekdeelen uitmaakt, en alzoo voor ieder eene zoo gemakkelijke als getrouwe vraagbaak zijn.

Onder meer hoogst gunstige beoordeelingen zegt Prof. VETH, in de *Gids* omtrent de letterdruk van dit Boek.

»Een buitengewone kleine, maar daarbij uitnemend zuivere en duidelijke druk, heeft den Schrijver gelegenheid gegeven in eene zeer beperkte ruimte eene volledigheid te bereiken, die onze bewondering verdient."

Boudon, de liefde van Jesus in het allerheiligste Sakrament des Altaers, door BOUDON, enz., in-24, 285 bladz. . . . . *f* 0.15

Fontein der liefde van den gekruisten Jesus, enz. in-24, 335 bladz. . . . . *f* 0.20

Getrouwen vriend (den) die de zieken bezoekt en vertroost, door J. S[illegible] 216 bladz. . . . . *f* 0.25

Christelyke Bespiegeling op de eeuwigheid, door Zyne Hoogw. ABELLY, bisschop van Rhodus, vry uit het Fransch vertaald, door een religieus van Latrappe, in-18, 163 bladz. . . . . . . *f* 0.20

Kort begrip van het Oude Testament, enz., 3de uitg., vermeerderd met ondervragingen over ieder hoofdstuk, in-18, 250 bladz. . . . . . *f* 0.20

Vertroosting (de) van den Christen, enz., door den abt ROISSARD, 2 boekdeelen, in-12. Te zamen 454 bladz. . . . . *f* 0.80.

Betrachtingens en Gebeden ter eere van de smarten der allerheiligste Maegd Maria, door den H. LIGUORI, 108 bladz. . . . . *f* $0.12\frac{1}{2}$

Fleury, Historische Geloofsonderwyzing, enz., in-32, 272 bladz. . . . . *f* 0.15

Heerlykheden (de) van Maria, door den H. ALPHONSUS MARIA DE LIGUORI, enz., met [illegible] gravuer in plaetdruk, 2 boekdeelen in-12, [illegible] . . *f* 0.70

Kersavond (de), een ver[illegible] kinderen, door C. SCHMID, in-12 . . . . . . *f* $22\frac{1}{2}$

Onderrigtingen over het Huwelyk, vertaeld door M. G. HERMANS, R. C. Priester, in-18, 418 blz. *f* 0.30

Onderwys en [illegible] voor Protestanten, die, [illegible] naar de roepstem der genade, in den schoot der katholyke Kerk willen terug komen, door J. J. SCHEFFMACHER, priester van de societeit Jesu, in-12, 216 bladz. . . . . *f* 0.35

Reinaert de Vos, enz., door J. F. WILLEMS, een boekdeel in-12 . . . . *f* 0.20

Korte Oefeningen voor de MAAND MEI, ter eere der H. Maagd Maria. Met 30 Staalplaten, voor iederen dag der maand, fraaije uitgaaf met roode kaders, in cartonnen bandje. Prijs 60 Cents, in plaats van *f* 1.40.

De maend van Maria voor Kinderen. . *f* 0.10

De Engelsche Deugd, door CL. ARVISINET, Kononik en Vicaris-Generael van Troyes. Uyt het Fransch vertaeld. Tweede uytgaef . . . . *f* 0.10

Godvruchtige Oefeningen ter eere van den Heiligen Ignatius van Loyola, stichter des Gezelschaps van Jesus. A. M. D. G. . . . . *f* 0.10

Den ouden Pieter Goedaerd, in de Gevangenis . . . . *f* 0.05

Dichterlijke Bespiegeling op het Onze Vader, door TH. VAN RYSWYCK. Tweede uitgaef . . *f* 0.05

Verzameling van Godvruchtige Liedekens . *f* 0.05

Handboek voor elken Christen, door M.-H. DAVIDTS *f* 0.05

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.